

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการคัดกรองโรค บรรทัดฐานของบุคคล
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมปัจจัย และลักษณะประชากร
กับความตั้งใจคัดกรองโรคธาลัสซีเมียของประชากรวัยเจริญพันธุ์
จังหวัดชลบุรี

พัชรินทร์ พูลทวี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

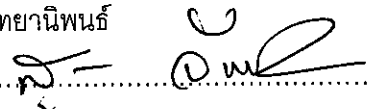
มิถุนายน 2549

ISBN 974-502-759-6

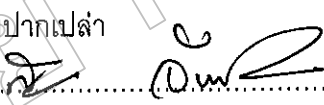
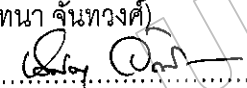
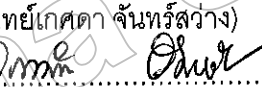
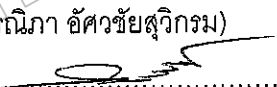
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ พัทรินทร์ พูลทวี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..........ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ)
จุฬา จันทบุรี
.....กรรมการ
(ดร.ฉันทนา จันทวงศ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..........ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ)
จุฬา จันทบุรี
.....กรรมการ
(ดร. ฉันทนา จันทวงศ์)
..........กรรมการ
(นายแพทย์เกศดา จันทร์สว่าง)
..........กรรมการ
(ดร. วรณิกา อัสวชัยสุวิกรม)
..........กรรมการ
(ดร. สมโภชน์ อเนกสุข)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพา

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)
วันที่ 14 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2549

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2548

และ

ทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ปีการศึกษา 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ กรรมการที่ปรึกษา และ นายแพทย์เกศดา จันทร์สว่าง กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ แนวทางที่ถูกต้องตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา จึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ใน โอกาสนี้

ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี และกราบขอบพระคุณคณะกรรมการของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ ที่ได้ให้พิจารณาในทุนการศึกษาครั้งนี้ว่าวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านนายอำเภอ อำเภอเมือง อำเภอปอทอง อำเภอศรีราชา อำเภอพานทอง และอำเภอบ้านบึง และอาสาสมัครสาธารณสุขทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่านและเพื่อนร่วมงานแผนกอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการศึกษาด้วยดี

ขอขอบพระคุณคุณย่าป๊ะ พูลทวี คุณพ่อทองหล่อ พูลทวี คุณแม่เมณีนรัตน์ พูลทวี นายไพโรจน์ พูลทวี พี่ ป้า น้ำ อา ทุกท่านที่ให้โอกาสในการศึกษา ให้กำลังใจและส่งเสริมให้การ ทำวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในทุกขั้นตอน ของการวิจัย และให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา

และขอบพระคุณมหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนทุนเพื่อการวิจัยครั้งนี้

พัชรินทร์ พูลทวี

46910081: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: ทักษะคิดต่อการคัดกรองโรค/ บรรทัดฐานของบุคคล/ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมปัจจัย/ ความตั้งใจคัดกรองโรคธาลัสซีเมีย

พัชรินทร์ พูลทวี: ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการคัดกรองโรค บรรทัดฐานของบุคคล การรับรู้ความสามารถในการควบคุมปัจจัยและลักษณะทางประชากร กับความตั้งใจคัดกรองโรคธาลัสซีเมียของประชากรวัยเจริญพันธุ์ จังหวัดชลบุรี (RELATIONSHIPS BETWEEN ATTITUDES TOWARD SCREENING, SUBJECTIVE NORM, PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL, DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS AND THE INTENTION TO THALASSEMIA SCREENING OF PEOPLE DURING THEIR REPRODUCTIVE YEARS IN CHON BURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ, ส.ด., จันทนา จันทวงศ์, ส.ด. 103 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-759-6

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความตั้งใจในการคัดกรองโรคธาลัสซีเมียของประชากรวัยเจริญพันธุ์ จังหวัดชลบุรี ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 412 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติต่อการคัดกรองโรค บรรทัดฐานของบุคคลต่อการคัดกรองโรคและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมปัจจัย มีค่าความเชื่อมั่นในระดับปานกลางและค่อนข้างมาก ($\alpha = .66, .74$ และ $.68$ ตามลำดับ) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติบรรยาย การทดสอบแมนนิตยีน ยู การทดสอบครัสคาล-วอลลิส และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์แมน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการคัดกรองโรคอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก คิดเป็นร้อยละ 48.2 และ 47.5 ตามลำดับ มีบรรทัดฐานในการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.78 มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมปัจจัยระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.10 รองลงมา คือ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 29.13 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจมากในการจะไปตรวจคัดกรองโรค คิดเป็นร้อยละ 41.02 ทักษะคิดต่อการคัดกรองโรค บรรทัดฐานของบุคคลเกี่ยวกับการคัดกรองโรค อายุและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจคัดกรองโรคธาลัสซีเมีย รายได้ที่แตกต่างกัน ทำให้ความตั้งใจคัดกรองโรคของประชากรวัยเจริญพันธุ์แตกต่างกัน คือ ผู้ที่มีรายได้มากจะมีความตั้งใจในการคัดกรองโรคมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ประสพการณ์การเจ็บป่วยที่ต่างกันจะมีความตั้งใจคัดกรองโรคแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีประสพการณ์การเจ็บป่วยจะมีความตั้งใจคัดกรองโรคมากกว่าผู้ที่ไม่ประสพการณ์การเจ็บป่วย

46910081: MAJOR: COMMUNITY NURSE PRACTITIONER; M.N.S. (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORDS: ATTITUDES TOWARD SCREENING/ SUBJECTIVE NORM/ PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL/ INTENTION

PHATCHARIN PHUNTHAWEE: RELATIONSHIPS BETWEEN ATTITUDES TOWARD SCREENING, SUBJECTIVE NORM, PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL, DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS AND THE INTENTION TO THALASSEMIA SCREENING OF PEOPLE DURING THEIR REPRODUCTIVE YEARS IN CHON BURI PROVINCE. THESIS ADVISORS: SUWANNA JUNPRASERT, Dr.P.H., CHANTANA CHANTHAWONG, Dr.P.H. 103 P. 2006. ISBN 974-502-759-6

This survey research aimed to study the intention to Thalassemia Screening of People during reproductive years in Chonburi Province. The sample consisted of 412 people during their reproductive years. Data was collected using a questionnaire that was generated by the researcher. The reliability of the three main instruments, were at the middle to high level ($\alpha = .66, .74$ and $.68$ respectively). The descriptive statistics were used to analyze data. It included; Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis test and Spearman's rank correlation coefficient.

The results were as follows; Attitudes toward thalassemia screening, were at the high and very high level of 48.2 and 47.5 percent respectively. The measurement subjective norms were at the very high level with 65.78 percent. The measurement perceived behavioral control was at the low level with 30.10 percent and the high level with 29.13 percent respectively. The intention to thalassemia screening was at the high level of 41.02 percent. Attitudes toward screening, subjective norm, perceived behavioral control, age and education were positively correlated with the intention to thalassemia screening. Income had the effect on the intention: People with more income had higher intention than the lower income people. People with illness experience had more intention than people without illness experience

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ม
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
คำถามการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
ข้อจำกัดการวิจัย	12
กรอบแนวคิดในการวิจัย	12
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
โรคธาลัสซีเมีย	14
การป้องกันและควบคุมโรคธาลัสซีเมีย	30
ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดกรองโรคธาลัสซีเมีย	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	43
กลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การทดสอบและคุณภาพของแบบสัมภาษณ์	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	50
4 ผลการวิจัย.....	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
ผลการวิจัย	67
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	74
ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป	76
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก	83
ภาคผนวก ข.....	85
ภาคผนวก ค	89
ประวัติย่อของผู้วิจัย	103

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ร้อยละของอุบัติการณ์เกิดโรคธาลัสซีเมียในแต่ละภาคของประเทศจำแนกตาม ชนิดของโรคปี 2546.....	2
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน.....	44
3 จำนวนและร้อยละของประชากรวัยเจริญพันธุ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม คุณลักษณะ ข้อมูลพื้นฐานทางประชากร.....	54
4 จำนวน ร้อยละ ของประสบการณ์การเจ็บป่วยของกลุ่มตัวอย่าง.....	56
5 ตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Δ) และ Interquartile Range (IQR) ของความเชื่อ เกี่ยวกับผลของการคัดกรองโรคธาลัสซีเมีย.....	56
6 ตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Δ) และ Interquartile Range (IQR) ของการประมาณ ค่าผลของการคัดกรองโรคธาลัสซีเมีย	57
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับทัศนคติต่อการคัดกรองโรค..	58
8 ตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Δ) และ Interquartile Range (IQR) ของความเชื่อเกี่ยวกับ บรรทัดฐานของบุคคลทั่วไป	58
9 ตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Δ) และ Interquartile Range (IQR) ของแรงจูงใจที่จะทำ ตามกลุ่มอ้างอิง.....	59
10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบรรทัดฐานของบุคคล ต่อการคัดกรองโรค	59
11 ตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Δ) และ Interquartile Range (IQR) ของความเชื่อ เกี่ยวกับการควบคุม.....	60
12 ตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Δ) และ Interquartile Range (IQR) ของการรับรู้ พลังอำนาจในการควบคุมปัจจัย	61
13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้ความสามารถ ในการควบคุมปัจจัย.....	61
14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความตั้งใจ ในการคัดกรองโรคธาลัสซีเมีย.....	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการคัดกรองโรค บรรทัดฐานของบุคคลเกี่ยวกับการคัดกรองโรค การรับรู้ความสามารถในการควบคุมปัจจัย อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษารายได้ กับความตั้งใจคัดกรองโรค ถาลัสซีเมีย..... 63
16	เปรียบเทียบความแตกต่างของความตั้งใจคัดกรองโรคของประชากรวัยเจริญพันธุ์ระหว่างผู้ที่มี อาชีพสถานภาพสมรส และรายได้ต่างกันด้วยวิธีครัสคาล-วอลลิส (Kruskal-Wallis Test)..... 65
17	เปรียบเทียบความแตกต่างของความตั้งใจคัดกรองโรคของประชากรวัยเจริญพันธุ์ระหว่างผู้ที่มีเพศและประสบการณ์การเจ็บป่วยต่างกันด้วยวิธีแมนน์-วิทนี ยู (Mann-Whitney U Test)..... 66

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่อความตั้งใจคัดกรองโรคธาลัสซีเมียตามกรอบแนวคิด ในการวิจัย.....	13
2 ลักษณะของผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมีย.....	22